

uden egentlig skiftebehandling. Når værdien af disse boer som foreslået kan andrage indtil 12.000 kr., bør på den anden side udlæg af boet til ægtefællen kun kunne ske uden skiftebehandling, såfremt den førstafdøde ægtefælles kreditorer dækkes, eller ægtefællen overtager ansvaret for gælden på lignende måde, som hvis han havde overtaget boet til privat skifte som eneste arving.

Som § 57, stk. 1, foreslås derfor gennemført en regel, hvorefter skifteretten kan udlægge såvel fællesboet som afdødes særeje til den efterlevende ægtefælle uden skiftebehandling, såfremt den skønner, at der under hensyn til ægtefællens særlige rettigheder intet bliver at udlodde til arvingerne, og ægtefællen erklærer at ville overtage ansvaret for afdødes gæld.

Som det fremgår af bestemmelsens ordlyd, omfatter den begge ægtefællers bodele samt afdødes særeje, hvilket svarer til afgrænsningen i § 62 b, stk. 2, jfr. bemærkningerne side 141 i arvelovsudvalgets betænkning. Når der ved den foreslåede formulering af § 57, stk. 1, henvises til den efterlevende ægtefælles særlige rettigheder, ligger heri for det første en henvisning til ægtefællens ret til efter § 62 a forlods at udtage personlige genstande m. v. og retten til herudover i medfør af § 62 b, stk. 1, at udtage bohaver og arbejdsredskaber m. v. samt til efter § 62 b, stk. 2, altid at udtage så meget, at værdien heraf sammenlagt med ægtefællens boslod og arvelod og hans særeje udgør indtil 12.000 kr. Skønner skifteretten således, at værdien af begge ægtefællers beholdne bodele og særejer ikke overstiger, hvad ægtefællen kan udtage efter disse bestemmelser, kan boet sluttes uden skiftebehandling. Med udtrykket „den efterlevende ægtefælles særlige rettigheder“ tænkes imidlertid også på dens eventuelle ret til vederlag efter 1. pkt. i den under § 1, nr. 7, som § 61 a foreslåede bestemmelse eller efter § 23 i loven om ægteskabets retsvirkninger. Som det fremgår af lovforslagets § 4 og bemærkningerne hertil side 149 i arvelovsudvalgets betænkning, foreslås derimod den gældende bestemmelse i Danske Lov 5-2-24 ophevet.

Som vilkår for, at boet uden skiftebehandling kan udlægges til den efterlevende ægtefælle, må denne afgive erklæring om, at han overtager ansvaret for afdødes gæld. Dette vilkår får kun betydning, når der skiftes straks ved den førstafdøde ægtefælles død. Skiftes der derimod, efter at den længstlevende ægtefælle har hensiddet i uskiftet bo, i hvilket tilfælde bestemmelsen ligeledes finder anvendelse, er ægtefællen allerede ved at overtage boet blevet personlig ansvarlig for afdødes forpligtelser, jfr. arvelovens § 16, og der kræves under disse omstændig-

heder ikke nogen erklæring om, at han vil påtage sig gældsansvaret. Efter justitsministeriets opfattelse går man ikke ved den foreslåede bestemmelse afdødes kreditorer for nær. Kreditorerne vil ikke kunne hindre, at ægtefællen, hvis der ikke er andre arvinger, overtager boet til privat skifte, hvorved deres stilling i realiteten bliver den samme som efter forslaget.

Efter forslaget har den efterlevende ægtefælle ingen ret til at kræve boet udlagt uden skiftebehandling, men skifteretten har en fakultativ adgang til, hvis den finder, at betingelserne er opfyldt, at imødekomme ægtefællens ønske herom. Denne adgang bør kun benyttes, når skifteretten er sikker på, at boets værdi ikke overstiger, hvad ægtefællen kan udtage. Er skifteretten derimod i tvivl om rigtigheden af den opgørelse fra ægtefællen, som må ligge til grund for udleveringen, bør den enten forlange, at der, forinden afgørelsen træffes, indhentes erklæring fra arvingerne, herunder også eventuelle legatarer, eller tage boet under egentlig skiftebehandling. Grund til at tage boet under skifte vil også foreligge, hvor boets aktiver og passiver er af betydeligt omfang. Er egentligt skifte påbegyndt, vil skifteretten dog på et hvilket som helst senere tidspunkt kunne standse bobehandlingen og udlægge boet efter § 57, stk. 1. Dette gælder både offentligt skiftede boer, eksekutorboer og privat skiftede boer. Ægtefællen vil også selv kunne have interesse i først at kræve boet behandlet efter skiftelovens kapitel 3 for at få proklama udstedt og for at slippe for ansvaret for en gæld, hvis størrelse han ikke kender, jfr. bemærkningerne side 60 i arvelovsudvalgets betænkning.

Udlæg af boet til ægtefællen bør ikke ske uden de anmeldte kreditorers samtykke, medmindre de fyldestgøres eller opnår sikkerhed for deres krav, og er proklama udstedt; bør udløbet af den deri fastsatte frist afventes, jfr. princippet i skiftelovens §§ 9, 52, stk. 2, og 75, stk. 1, sidste pkt.

Skifterettens afgørelse er juridicel og kan indbringes for højere ret i medfør af retsplejelovens §§ 661 og 662. Hvis det senere viser sig, at afgørelsen er truffet på et urigtigt grundlag, må det antages, at skifteretten også er beføjet til at genoptage sagen. Ved udleveringen af boet giver en udskrift fra skifteretten ægtefællen den tilstrækkelige legitimation til råden, f. eks. over fast ejendom, på samme måde som en udskrift om, at ægtefællen har overtaget boet til privat skifte som eneste arving.

Bestemmelserne i § 57, stk. 2, svarer med enkelte redaktionelle ændringer til den som § 1, nr. 3, i arvelovsudvalgets lovudkast foreslåede affattelse af § 57. Herom henvises til bemærkningerne i udvalgets betænkning side 139.